

Előfizetési árak:
 A kiadóhivatalban átveve:
 Egész évre . . . 8 frt — kr.
 Negyedévre . . . 2 — — —
 Helyben házhoz hordva:
 Egész évre . . . 10 frt — kr.
 Negyedévre . . . 2 frt 50 kr.
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre . . . 12 frt — kr.
 Negyedévre . . . 3 — — —

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfői és ünnep utáni napok kivételével

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Apáczai u. 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

NAGYVÁRAD, június 3.

Beszámoló a kiegyezésről.

Édes volt *Hegedüs* Sándor kolozsvári beszámolója, mint egy menyasszonyi álom, vagy mint egy meglegedett ember nyújtzkodása, kár hogy az ország ébren van és éhesen hallgatja.

Nem okoz a képviselő urnak nagy becsü beszámolójában fejfájást sem a duló korrupció, sem a szociálisták, sem az adó leszállítással traktált éhező ország-részek, csak a kiegyezés indította meg egy kissé, de itt is megjegyezte, hogy ha nem idegeskedünk a kvótánál, hát megcsinálódik majd az is, mert Bánffy — okos ember, Hegedüs pedig nem sajnál egy kis felemelt kvótát.

Hja! persze. Érthető ez a nyugalom és nagylelkűség, hiszen éppen *Hegedüs* ur a leginkompatibilisebb képviselő, ami a legbőségesebb kompetenciákat jelenti.

A kolozsvári választók megélték beszédjének ezt a passzusát. Azt hisszük, ha a lelkes választó polgároktól ott a helyszínen szedni kezdték volna a fel-emelt kvótára valót, — egyebet kiabáltak volna.

Az egész kiegyezési procedúra mi-kéntjéről különben oly ügyesen mondott semmit a »legbeavatottabb« képviselő, hogy majdnem — valaminek látszik.

Ebben kulminál ugyanis beszédjének idevágó része, hogy »a kiegyezésnek, a kvótának létesülnie kell, úgy hogy ha e mérleget megvizsgáljuk, az anyagi helyzetünk nem rosszabbra, hanem jobbra

billen. Csak így lehet megoldani ezt a kérdést.«

Ezt a mondást is megélték. Mit csináljanak egyebet, ha már érteni ugy sem lehet.

Hanem az oldalvágások Apponyira és pártjára, ezek már pompások. A választási visszaéléseknél tanusított passzivitást, melyből majdnem imádsággal csalogatták ki Apponyit »Rózi megvetlek« féle elvnek nevezi.

Ah! Apponyi nagy a te idealizmusod.

Az ellenzéknek nevezett Kossuth-féle frakció nem méltatlanul kap ki, midőn neveltségessé teszi az obstrukciót és az azt követő érthetetlen meghátrálásért. De ez a párt a kormánypárt részéről nem szokatlan czirógatást is megkapja, mondván *Hegedüs*, hogy ezeknek érdeme az, hogy a községi erdőkről szóló törvényjavaslatokat megtermékenyítette vitájával.

Az egész ellenzék azután felszólítja *Hegedüs*, hogy ne idegeskedjenek, hanem viseljék magukat szépen, majd meglátják, hogy mit fognak akkor csinálni ők, már mint Bánffy és pártja.

Hanem van a beszédnek egy passzusa, ezt érdemes szószerint adni:

Bánffy Dezső három éve vezeti a kormányzatot, kormányzata kezdetén az ellenzékben nem keltette azt a tekintélyt, melyet kiérdemelt volna, sőt talán pártjában sem azt a ragaszkodást.

Eleinte nehezen mentek a dolgok. Sajnosan éreztük — ugymond — hogy az ellenzék a beletanulás, tájékozás idején bőven zsákmányolta ki, grandezzával, lenézéssel beszélt a parlamentben. Sajtójáról nem is szólok. És Bánffy hall-

gatott, dolgozott és mikor tényekre hivatkozhatott, beszélt. Mások fordítva csinálják: beszélnek, újra beszélnek és aztán újra beszélnek. (Derűtség.) Apponyira gondolva, meg van győződve róla, hogy ha beszédei egy mérlegre téve, a másik serpenyőn Bánffy tényei állanak, amely önzetlen, hazafiasnak tartja Apponyit, ő maga az országnak bizonyára a Bánffy tényeit választaná. (Hosszas éljenzés.)

Rajzolja meg akármelyik élclap ezt a témát, szenzációs lesz.

Áttér a 30 milliós póthitelre is. Kár, hogy nem őt választotta meg a közös »hadügyér« előadónak. Milyen szépen megmagyarázza ezt a jogtalan túlköltekezést, pedig nem is tudja, hogy mire kellett — hát ha még tudná?

Ezzel be is fejezte beszámolóját. Világosságot vártunk ettől a beszámólótól, hiszen ez a képviselő a pártban is, a klikkben is a legbefolyásosabb és legbennfentesebb ember és kaptuk helyette *Hegedüs* Sándort, pusztán csak őt, ki meg van elégedve, de annyit tud a zavaros ügyekhez, mint mi szürke kompatibilisok.

Kár hogy privátim nem kérdezték meg a »kedves polgártársak« némely fontos dologról, ami nem politika ugyan, de a bőrünkre megyen éppen úgy mint a politika, s amihez *Hegedüs* mint többszörös bankár ért is bizonyára.

Meg kellett volna kérdezni, hogy miért megyen le oly rohamosan a buza ára? Ez fontos kérdés ám nekünk, mert itt megy el a kvótára valónk. Valami akna munka indult meg. A 15 forintos őszi határidő árak 9-60 frtra estek le. Miért? Változtak-e a viszonyok a 15 forintos

A „TISZANTÚL“ TARCZAJA.

Szaktülés.

Irta: Mendelényi Béla.

Szilárd bennem azon meggyőződés, hogy a Püspök- és Félix-fürdő nagyon jóra való hely és főként konyhájáról meg borairól híres és ismeretes mindakettő az egész környéken.

Hogy azután párolgó meleg vize micsoda nyavalyák ellen használható a legnagyobb sikerrel, illetőleg hogy higiénikus szempontokból miféle ficzámok, dagok, idült, vagy idületlen elváltozatok, külső, vagy belső emblémák, sémák, jobban mondva bakteriális, vagy bacziológus kórtünetekkel szemben érhető el vele legnagyobb siker, azt már én nem tudom; de annyi bizonyos, hogy ahányszor csak kirándultam ide, mindannyiszor színőberes kedélyhangulatban rándultam vissza.

Am elérkezett az az idő, mikor végre a körültekintő tudományos elem is szemet vetett a Félix-fürdőre és vándor-szak-, illetve alkalmi gyűlést tartott néhány nappal ezelőtt ott.

A nagyváradai gyógyász kar ezen nagyszabásu szaktülésére azután kirándultam én is; főként, hogy a nagyváradai sajtó egy harmadát képviseljem, még főkéntebb, mivel élt bennem azon remény, hogy érdekes dolgokat fogok megtudni a Félix-fürdő gyógyhatásairól, mint ilyenről, legfőkéntebb azonban, mivel éppen 1-jére esett ez a kirándulás és így mohón ragadtam

meg az alkalmat, hogy bizonyos ismerőseim elől hivatalból — meglépjek.

Verőfényes, gyönyörű időben érkezünk ki, emeletes kocsiban, délután 6 óra tájban a fürdőbe.

Az indó-kalyibánál *Kazay*, a fürdőorvos, mint öt-tagu fogadó-küldöttség, kifogástalan fekete kabátban várakozott reánk s miután ezuttal mellőzte a nagyszabásúnak ígérkező üdvözlő beszédet, mellőztük mi is a hasonlatképpen nagyszabásúnak ígérkezett válaszbeszédet.

Csupán egy vak hegedüs részéről tapasztaltunk kimagaslóbb fogadtatást, mert ez legálább dühösen elének muzsikált.

Megérkezve immár a fürdő épületébe, a társaság megoszlott s míg a gyógyász kar tekintette a bekövetkezendő tudományos értekezések csataterét, addig a nagyváradai sajtó 2/3 része (a Tiszántúl és a Nagyvárad) leülledett egy asztal mellé és beható buvárlat alá vette azon fontos kérdést, vajjon a Félix-gyógyfürdő sör, sonka és vajkészlete a kor színvonalán áll-e, mint ilyen.

Csakhamar tapasztaltuk, hogy igenis azon áll és különösen a sörkosztok higiénikus hatásuk még a mi bajunknál, a döcögős vicinális által előidézett »váll-bőr-ducz-del-villdus-gerj-tevelmi-kütegró«-nál is.

Sajnos azonban, nem sokáig gyógykezeltük idült kóros érnünket, mert illetékes helyről figyelmeztettek bennünket, hogy a szaktülés immár kezdetét vette.

Bementünk hát mi is a tágas nagy terem-

be, a hol hosszú asztal és 4 szál gyertya körül komoly férfiak ültek. Csupa orvosok, csupa szakképzettek.

Az egyik sarokban nagy csomó mankó volt közszemlére kitéve; ez volt az ideai termés. Minden mankón ott lógott egy fehér papirlap, azon az egykori birtokos neve, azé a birtokosé, aki sajnos állapotban biczegett ide és — állítólag — füttyszóval, de mankó nélkül távozott innen el.

A másik sarokban szerényen meghuzódva *Kernáts*-ot, a fürdő bérőjét láttam; valószínűleg ő képviselte a tudomány, mint ilyen, iránt melegen érdeklődő nagy közönséget.

Mi a mankók mellé ültünk; utóvégre is tapasztalásból tudjuk, hogy minden szaktülést heves vita fűszerez; már most ha a vita nagyon hevesre válnék és általánossá lesz, ugyan micsoda érvekkel védhessük mi — laikusok — a magunk igazát.

Az ülés azután megkezdődött.

Kezdetnek mindjárt az első előadó állt elő azzal, hogy mily borzalmas dühöngést viz végbe a kolera meg tuberkulózis mindenütt és így Nagyváradon is. Részletes szám adatok kapcsán kimutatta, hogy a különféle országokban mennyi a kolerások meg a hektikások maximális és minimális évi összege, ebből kifolyólag, mennyi az átlag és hogy Nagyváradon múlt évben kerek számban 90 hektikás alakzat köhögött, hákogott, prüsszögött közveszélyes módon, pazar kezekkel hintegetve mindenfelé a gyilkos kór bacillusait. Kifejtette végül, hogy

árak ideje óta annyira, hogy ez az ársökkenés indokolható volna? Nem.

És ime mégis nyíltan, leplezetlenül veszik el ennek a földművelésből élő ország verejtékének értékét, s a kormány és képviselőház vagy nem akarja vagy nem tudja meg akadályozni ezt az évenként visszatérő hitvány spekulációt. Közvetve és közvetlenül a nemzet milliói zsákmányoltatnak ki a szabadalmazott játéklarang, a börze által.

Kellemetlen volna talán ez a vidékies kérdés a képviselő urnak, de meg kellene kérdezni, hisz Bánffy oly beletanult okos ember és Hegedüs oly generózus. Hát ha ezen is tudnának segíteni és akkor ígérjük, hogy nem idegeskedünk a kvótánál.

P—y.

A djakovári coadjutor.

A liberális lapok nagy hecczet csinálnak a djakovári segéd püspök kinevezetéséből, amiatt, hogy az a magyar kormány nélkül történt. Másfél esztendővel ezelőtt, M a j l á t h püspök kinevezésekor volt alkalmuk bővíteni hiányos egyházi ismereteiket, — úgy látszik, nem igen használták fel. Jó hogy a kormány szócsöve megjegyezte magának a leczkét s most kioktatja a magyar liberális lapokat a következőképpen.

«A Pol. Corr. budapesti levelezője szembezáll azzal az állítással, hogy a kanonokot a magyar kormány tiltakozása daczára nevezték volna ki Strossmayer püspök coadjutorává. Vorsak kanonokot csak a coadjutor in pontificalibus állásra nevezték ki, a mi megkülönböztető a coadjutor cum jure successioneis minőségtől. Előbbi minőségében a coadjutor megbízatása mindenkör visszavonható és a megbízó halálával mindenesetre megszűnik és ilyen coadjutort minden püspök alkalmazhat a kormány közbenjárása nélkül; ez történt Vorsak kanonok esetében. Ennek következtében a kormányra nézve nem forgott fenn közbelépésre ok, mert a kinevezés egyáltalán nem prejudikál az utódlás tekintetében. Az sem áll, hogy ebben az ügyben a magyar kormány és Taliani nuncius között határozott véleménykülönbség támadt volna».

Ez talán elég lesz arra, hogy véget vessen az ok nélkül támadt heccnek, melyet a tudatlanságon kívül csak az menthet, hogy — az uborka szezon küszöbén vagyunk.

Merkantil hitbizományok.

Széchenyi Imre gróf a főrendiházban tartott beszédében a hitbizományok kérdésével foglalkozva érinté azt, hogy külföldön vannak pénzübeli hitbizományok, a melyekről az illető birtokos nem rendelkezhet szabadon. Sokan vannak, a kik azt hiszik, hogy jó volna ezeket Magyarországon is meghonosítani. Ha nem ragaszkodunk nagyon erősen a jogi formákhoz, azt mondhatjuk, hogy már meg is vannak. Azonban distingválpi kell. A szorosabb értelemben vett hitbizományoknál a szétbomlással szemben az elidegenítésnek tilalma vagy legalább is korlátozása áll, ez biztosítja az utódokat arról, hogy az ősi vagyon rájuk száll.

A merkantil hitbizományoknál, a fölhalmozott ingó vagyonnál másként áll a dolog. A jogi korlátok itt nincsenek meg, de van egy második, mi többet érhet az elsőnél. Azt a rendkívüli kedvező helyzetet, azt a nagy jövedelmezőséget értjük, a melyet az ingó tőke urai élveznek akkor, midőn vele szemben az ingatlanok jövedelme csökkenést mutat. Bizonyára ez is sokat ér. A törvény nem védi őket saját költekező hajlamaik következményei ellen, de ha csak egy kevésbé józanok és okosak, a mai közgazdasági rend biztosítja részükre a boldogulást, emelkedést munka nélkül is.

A latifundiumok káros hatásáról sokat beszélnek, de e mellett feledik, hogy a milliókba tömörülő merkantil vagyon nem kisebb veszedelem, már csak azért sem, mert a plutokrácia még fiatal, tetterős és ambícióját az eddig elérttel kielégítve nem látja. Uralomra törekszik és miután sikerült neki olyan gazdasági rendet teremteni, a mely mellett izmosodása szinte ki sem kerülhető; miután sikerült közéletünket oda juttatni, hol az ma áll, reméli, hogy a pénz erejével el fog érni sok mást; olyan dolgokat is, melyek elnyerése akkor, a midőn nálunk még nem a plutokrácia volt az ur, más föltételekhez voltak kötve.

Kivonhatja és tényleg ki is vonja magát sok oly kötelezettség alól, amelytől a földbirtokos meg nem menekülhet. Egy milliót érő biztos és jól jövedelmező papirokba fektetett ingó tőke, 15—20 év alatt, minden baj és fáradságban ki merné ezt állítani a földbirtokról? A pénzübeli vagyon a mai kor elkényeztetett gyermeke. Csoda-e, ha mind többen állanak szolgálatába?

A pálinka.

Zola híres regényében a *L'assomoir*-ban foglalt leírás is tulatesznek azok a jelentések, a melyek Oroszországból jönnek abból az alkalmából, hogy a kincstár behozta a szeszmonopoliumot és megnyitotta a kincstári szeszárudákat. Az előbb üzemben volt magánüzleteket természetesen megszüntették. Ezekben szabad volt szeszt inni, holott most a kincstári árudákban csak zárt edényben kapni a szeszt, az edényt pedig a helyiségben felnyitni nem szabad. E ső tekintetre azt híhetnők, hogy ez a szeszfogyasztásnak korlátozását jelenti. De nem az. Éppen a korlátozás, az előbb divott poharakban kimérés megszüntetése, rémitő állapotot teremtett.

Az utca, a melyben a kincstári szeszáruda van, tul van zsufolva parasztszekerekkel, férfiak, nők és gyermekkel. A közlekedés szinte lehetetlen. A szeszszel telt üvegeket nagy számban hozzák ki az árudából és fölteszik a szekerekre. Az egész utcán végig tekintve fölhalt üvegeket látunk. Dugóhúzóval senki sem vesződik; egyszerűen leülnek az üveg nyakát, a tudatlanabbak leharapják az üveg feiső végét és szájukat összerérezve mohon iszzák a részegítő italt. Az egész család iszik. A szesz olcsóbb mint az előtt mikor a zsidó kereskedő kezében volt, tehát többet lehet inni; jobb mint azelőtt volt, tehát jobban is esik; nincs vízzel keverve, tehát hatásosabb is.

A részegség ugyszólván azonnal beáll, a mi nem csoda, mert az előbbi pálinka alig 30% szeszt tartalmazott. A kincstári szeszáruda előtti téren leirhatlan jelenetek játszódnak le. Az utcán minden szabad és a részeg nép bőven él szabadságával, melyet a szeszért fizetett pénzével megfizettek vél. Tisztesség és szemérem érzetnek nyomát is hiába keresnők a legnagyobb mértékben lerészegedett tömegben. Senkisé sem szégyenli a részegséget. Nehány rendőr jól mulat a látványon, melynek más irányt adni, vagy elejét venni a sok 1000 részeg között nem lehet. Ők is valószínűleg úgy értelmezik a dolgot, hogy a szeszt megvéve az ember jogot szerezvén a fékezhetlen garázdálkodásra. Nem is lépnek közbe, csak az ittások közzé keveredő tolvajokat huzgálják ki a tömegből, hogy a részeg állampolgár vagyonát megvédjék.

De nem csak Horodkóban, Vitebsk kormányzóságban, a honnan ezt «I. de St. P.» levelezője jelenti, van ez így, hanem mindenütt Kiewből pl. a következőket írják: Mióta a magán szeszárudákat bezárták és a kincstári szeszárudák megnyitak, a rendőrség képtelen a rendet fentartani. A főuton megszámlálhatlan parasztkocsi és egyéb fogat áll. A kocsisok és a parasztkocsisokra hozzák ki a

itt az állam keze béna, tessék hát a Vörös keresztnek, a betegalapnak, egyeseknek, meg a társadalomnak valamit tenni a gyilkos kór elfojtására. Mert meg kell gátolni azt, hogy anyyi beteg, csak úgy szabadon, méltelyezze meg egészséges embertársai előtt a levegőt.

Köhögni akartam, mert a torkomban kaparászott valami; azonban az előadó oly szigoru tekintetel vetett reám, hogy nem mertem köhögni. Bizonyos, hogy szájkosarat adatk rám, ha most köhögni merek, — gondolám.

Szorongva néztem hát tőszomszédomra, a váradi sajtó 1/3 részére. Az ő arcán is ott láttam a döbbenet világos kifejezését. Valószínűleg prüsszenteni akart, mert kinosan feszeggett ülő helyén.

Mi lesz ebből, mi lesz? — gondolám szorongva.

Felemelkedett ezután a második előadó és leczáfolván előtte szólónak többrendbéli állításait, kifejté, hogy állam felelős a hektika rohamlépésben való terjedéséért. A hiányos népnevelés főoka annak, hogy műveletlen elem nem óvakodik eléggé a bacziillusoktól. Az állam pedig szűkkeblű; mért nem állít fel potya szaratóriumokat? Osztozik különben előtte szóló azon nézetében, hogy a hektika ellen a mai orvosi tudomány sem tud jobb szert, mint néhai való jó Galénosz, aki azt mondta: akinek pedig tüdeje beteg, azt küldjük a hegyekbe kecsketéjet inni.

Ujra kaparászott a torkomban valami;

el kellett, hogy köhögjem magam. Előadó szigoruan reám tekintett, én pedig sötét arczczal közelebb huzódtam a mankókhöz.

Felállott a harmadik előadó. Ez már nem igen osztozott egyik előtte szóló nézetében sem, hanem új eszméket pendített meg.

Szóval a vita már is megindult. Közbeszólások is hangzottak, melyekre előadó izgatottan ripoztirozott.

Teremtő szent Isten! — gondolám, mi lesz ebből. Még csak Galénosz-nál tartunk s már is ily heves a vita; hova leszünk hát akkor, midőn Koch dr.-ig jut el a méltatások sorozata?

Am meglepéddel vettem tudomásul két dolgot, hogy t. i.:

1. Az asztal közepe táján szorgalmasan jegyezgetett Winkler tata, a váradi ujságírók nesztora, más szóval az ülés lefolyása biztosítva volt, mint referáda;

2. továbbad pedig a mellettem ült 1/3 rész már csöndesen meglepett.

Kezdtém derülni. S mikor Grósz bácsi belekezdett a baktériumokról szóló népszerű értekezése felolvasásába, minden kinosabb fel-tűnés nélkül távoztam én is.

Mekkorát prüsszenttem és krákoztam, mikor kijutottam a szabadba. Alig hiszen, hogy egy 2 1/2 emeletes házban — mint ajándéknak — ennyire örültem volna.

Sietve újabb gyógykezelés alá vettem erősen megtámadott éneket és a sörkosztok

nyomán elaludt bennem a lelkiismeretes publicista, a közveszélyes tüszögöncz, de felébredt a javithatatlan züllöncz.

Fél nyolcz felé járt az idő, mikor ismét bekukkantottam a szakülésbe; — de csak félig Ekkor már égtek a gyertyák és impozáns szivar-füst felleg kavargott a hosszu asztal körül.

Egy szakfériu éppen arról értekezett, hogy szivbaj ellenében a hideg, langyos, vagy meleg leöntés jobb-e. Nem tudom, minő végmegállapodásra jutott az orvosi kar ebben a kérdésben; csak úgy gondolom, hogy — tekintettel a helyre és az időre (hiszen küszöbön állt a pompás vacsora) — a meleg fürdőt mondták ki legjobbnak, tetszés szerinti hőmérsékletű leöntéssel.

De már ekkor a szakfériak fele másutt volt. Az elnökön, az előadón és titkáron meg Winkler tatán kívül csupán a nagyközönség képviselőjét láttam a teremben. Nem is csoda, ha ily mostoha viszonyok között elnök a szakülést bezártnak jelentette ki.

Ezek után pedig kezdetét vette a pazar kosztolás, a mi ugyan kitűnő volt elejétől végig, a min ugyan minden ellentét kiegyenlítő-dött, a mi ugyan nem volt tudományos jellegű, hanem házias és fesztelen, de hát erről nem írhatok.

Hiszen czimnek a »szakülés«-t biggyesztetem irásom fölé, a társas kosztolás pedig — úgy gondolom — inkább a szak-züllés fogalma alá sorolandó.

kinestári árudából a zárt palaczkokat, melyeket előbb a kocsira föltesznek. Nincs olyan kocsi, amely előbb elindulna, mielőtt legalább egy üveget ki nem nyitott. Az ivás ott a helyszínen és kocsizás közben, többnyire a legnagyobb zaj mellett folyik.

A vevők azon vannak, hogy a szeszt lehetőleg a helyszínen elfogyasszák, mert az üveget néhány kopek visszajár. A korcsmai jeleket előbb csak a csapszékre voltak korlátozva, most nem csak a főut, hanem az összes boltok is ivó emberekkel teltek, akik alku ürügye alatt bemennek valamely boltba, csak hogy nyugodtabban ihassanak. Ezek alighanem a szegényülösek. A rendőrök a közlekedés érdekében szétosztásra készítik a tömeget, de ez mit sem használ, mert egyik helyről elzavarva, másutt folytatják az ivást és lármát. Fülkék, kapualjak, pinczebejáratok nagyon keresett kényelmi helyek. Egyes utcái padokért heves küzdelmek folynak.

A környéken a házak falai mind be vannak mocskolva, a falak vakolatát épp úgy, mint az üvek nyakát mohón leütik. Élelmes fiúk új üzletágra akadtak. Dugóhuzással keresik kenyereket. A miért sietve fölnyitják a palaczkot, övék marad a palaczk. A legtöbbször azonban oly nagy a türelmetlenség, hogy a palaczknyitást nem várja be, hanem inkább leharapja a pálinkát vérrel keverve issza. Az árusítás ideje után összeszedik a sok részeg, akik közül legalább minden harmadiknak vérzik az ajka. Fölteszik őket szekerekre, hogy fölcusdva elindulhassanak haza, ha jobbnak nem találják az ivást újra kezdeni.

Ilyen állapotot teremtett az oroszországi szesz monopólium. Ezen azonban, legalább a mi a botrányokat és a szesz nagy mérvű fogyasztását illeti, lehet és bizonyára fog is segíteni az orosz kormány. A fő az, hogy a szesz nem rontja oly mértékben a népet, mint előbb a korcsmai adósságok révén nem fog újra kerülni a paraszt egész vagyona.

Érdekes különben, hogy a kazáni kormányzás tatár népességénél a halandóság csak 27‰, míg az egész birodalomban 40‰. A tartárok, mohamedánok lévén, tartózkodnak a szeszfogyasztástól. Innen a különbség.

A háború.

Budapest, június 3. (Saját tud. táv.) Párisból sürgönyzik: A »Gaulois« madridi tudósítója egy magasrangú spanyol személyiségtől állítólag arról értesül, hogy Cervera sohasem volt Santiago de Cuba előtt, hanem útban van Manila felé, a hova valószínűleg holnap vagy holnapután érkezik meg és jóval erősebb hajórajával megtámadja az amerikai hajórajt.

Budapest, június 3. (Saj. tud. távirata.) Port-Antonioból érkezett távirat szerint Lebley tengernagy a tengerészeti minisztériumtól arról értesült, hogy az »Oregon« gőzhajót a »New-York« cirkálóhajót, két másik cirkálóhajót és két szénszállító hajót Santiago de Cuba elé küldenek.

Tampából érkezett távirat határozottan állítja, hogy még nem indult el rendes csapat Kubába.

Budapest, június 3. (Saj. tud. táv.) Washingtonból sürgönyzik: A képviselőház elfogadta azt a ma benyújtott törvényjavaslatot, amely szerint a háború céljaira 17,845.000 dollár hitel engedélyeztetik. Ebből 10 millió a tengerészetre esik.

A pénzügyi bizottság elnöke egy hozzá intézett kérdésre válaszolva kijelentette, hogy a háború költségei körülbelül 600 millióra emelkednének, ha a háború egy esztendeig tartana.

Budapest, június 3. (Saját tud. táv.) Madridból sürgönyzik: Póls Bernabet, az

eddig washingtoni spanyol követet a külügyminisztériumba államtitkárrá nevezték ki.

Puerto-Riko főkormányzója azt táviratozza, hogy az élelmezés kérdése nem fenyeget veszélyvel, mert a sziget nincs körülzárva és több hajó érkezett élelmi szerekkel.

Budapest, június 3. (Saj. tud. táv.) New-Yorkból sürgönyzik: Az »Evening World« Port au Prince-i távirata szerint az amerikai hajóraj ma ismét megtámadta a Santiago de kubai erődöket és ugyanazon időben 3000 felkelő megtámadta a várost. A harc a legelkeseredettebben folyik.

Budapest, június 3. (Saját tud. táv.) A puerto-rikói püspök és a papi rendek felügyelője a gyarmatügyi miniszterrel hosszasan tanácskozott a Filippi-szigetekre vonatkozó ügyekről. A tanácskozás Polavieja tábornok is jelen volt.

Rampolla államtitkár a szenátusnak a pápa közbenjárásáért kifejezett köszönetére távirati úton válaszolt, kifejezve a pápa háláját a szenátus határozatáért.

Ozmán él!

— Szenzációs felfedezés. —

Törökországban annyi az Ozmán, mint nálunk a Kóhn vagy Münchenben a Müller. Ha pedig Konstantinápolyban egy bég ficsur álmos szemekkel be nézeget valamelyik kávéházba és Kóhn — akarom mondani — Ozmán után kérdezősködik. Ali a pikoló vissza kérdezi minden biztonnyal: — Melyik?

De olyan Ozmánja a Törökbirodalomnak csak — egy van, aki Allah kegyességéből részesülhetett azon kitüntetésben, hogy a pleonai szorosnál öt hónapig ellenálljon az orosz kozákoknak Mohamed szakálára! ez nem kis dolog volt. Öt hónapig csatázni éjjel nappal és őrizet alatt tartani azt az egynehány ölnyi átjárót, melyen át a gyaur oroszok beözönlenni akartak és tudva azt, hogy a török főhadvezér egy második »Mohamed Baladzsi«. Viselkedett is Ozmán basa emberül nagy gyönyörűségére a szepegő Szultánnak és gyönyörűséges odaliskljeinek. Node Mindennek vége kell, hogy legyen. Egyik helybeli laptársunk távirati rovatában elszontyolodva olvashatja minden igaz lélek, hogy Ozmán basa — a pleynai hős nincs többé. Allah akarta így! La ilaha ill' Allah!

Ma azonban váratlanul e hír demantálását kaptuk, még pedig a legilletékesebb helyről, Ozman basától, aki ugyan nem Farkas, de annál inkább pleynai győzős a levél eredetisége felől semmi kétség sem foroghat fenn. A levelet különben közöljük azon reményben, hogy nem kis sötétséget oszlattunk el vele.

Tisztelt szerkesztő ur!

Egyik laptársuk, nem törődve azzal, hogy a híresztelésével milyen derout fog előidézni a török értékpapíroknak a börzén — egyenesen holt híremet költötte. Kérem sziveskedjék becses lapjában e hirt sajátkezüleg irt levelem közlésével demantálni.

Maradtam . . . stb.

Ozmán Nuri basa, Gházi.

Allah legyen veled jó Ozman, Farkas nélkül és Plevnával. Kivánjuk, hogy mindig ilyen valótlán híreket költsenek felőled.

Szilánk.

UJDONSÁGOK.

TÁJÉKOZTATÓ.

- Június 4. A Pecze-patak szabályozására kiküldött bizottság ülése a városházán d. u. 3 órakor.
 Június 4. Vasutasok majálisa a Wöber szállodában.
 Június 5. A 48-as Népkör választmányi ülése d. e. 11 órakor a kör helyiségében.
 Június 6. Biharmegye közigazgatási bizottságának ülése d. e. 10 órakor.
 június 7. Gimnázisták majálisa a Félix-fürdőben.
 Június 8. A Tribuna Poporulni sajtópöre.
 Június 10. Biharmegyei gazdák kirándulása Mezőhegyesre.
 Június 10. Városi közgyűlés d. u. 8 órakor.
 Június 14. Biharmegye központi választmányának ülése d. e. 11 órakor.
 Június 15. Katholikus Kör junálisa a Püspök fürdőben.
 Június 16. Belényes-vaskohi vasut közgyűlése a megyeház kistermében d. u. 6 órakor.

Régészeti és történelmi muzeum (Schlauch park) nyitva minden vasár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 3-5-ig 10 kr-ért. Kedden és csütörtökön d. u. 3-5 óráig 20 kr-ért. Más időkben 50 kr.

* **Megegyezés a város és a káptalan között.** A pecze és Aduna szabályozása ügyében ma, szombaton délután a kiküldött bizottság ülést tart a városházán. A kérdés gyors megoldását tudvalevőleg az sietteti, hogy az ápril 5-iki árviz elöntötte a honvéd hadapród iskola környékét és pinczéit. A honvéd kerületi parancsnokság szorítja a várost a szabályozásra, hogy az áradás jövőben ne fenyegetse a milliónál többre került iskolát. Az árapasztó kiépítése, melylyel a szabályozást legcélszerűbben lehet kivívni, azonban a nagyváradi káptalant is érdekli, mivel a káptalan földjein vonul keresztül a csatorna. A bizottság legutóbbi ülésén azt határozták, hogy az ügyet a város és a káptalan egymás között, mindkettő érdekéből békés egyezség útján intézzék el. Mint értesültünk, a békés megegyezés sikerült s így a kérdés mielőbb megoldható lesz.

* **A románok Pünkösdeje.** A kath. és gör. keleti egyházakban vasárnap holnap ülik meg a Szentlélek eljövételének emlékeztétét, Pünkösds első napját. A nagy ünnep alkalmából az összes román templomokban nagy fényvel tartják meg az isteni tiszteleteket. A gör. kath. székesegyházban P á v e l Mihály püspök pontifikál, a káptalan tagjai és az alsóbb papság segédlete mellett. — A gör. kel. (holdas) templomban G o l d i s József püspöki helynök végzi az ünnepi isteni tiszteletet.

* **Személyi hír.** Dr. V a s s Tamás, pénzügyminiszteri osztálytanácsos Nagyváradon időzik.

* **Az osztrák-magyar bank alapítványai.** Az osztrák-magyar bank főtanácsa a május hó 4-én tartott közgyűlés által ő felsége uralkodói jubileuma alkalmából közhasznú és jótékony célokra megszavazott alapítványokat már foganatosította. Az ezen célokra meg sz a v a z o t t ö s s z e g 500.000 koronára rug. Ebből a főtanács 150.500 koronát szánt kereskedelmi akadémiáknál és hasonló tanintézeteknél létesítendő ingyenes helyekre, illetve ösztöndíjakra; különféle kórházakra és jótékony intézetre összesen 369.500 korona esik. Ebből jut az elszegényedés és koldulás elleni egyesületnek Bécsben 80.000 korona, a hajléktalanok menhelyének Budapesten 40.000 korona. Az egész összegből esik Ausztriára 291.500 korona, Magyarországra 168.500 korona és azon egyletre, amely a katonai árvák részére honosságra való tekintet nélkül császári és királyi jubileumi alapítványt létesít, 20.000 forint. Már megtörténtek a lépések, hogy ő felsége engedélyt ezen nevet viselő alapítványok létesítésére megadja.

* **Jogakadémiai élet.** Az akadémia már nagyon csendes. A »Segély egylet« és az »Olvasókör« tegnap tartotta záró gyűlését, amelyen az elnökök beszámoltak az évi működésről s

azután bejelentették az egész tisztikarnak a lemondását. Az ifjuság mindkét egyeletben köszönetet szavazott a tisztikarnak. — Az előadások már véget értek s most már megkezdődtek az index aláírások, 9-ikén pedig megkezdődnek az alapvizsgálatok. Az abszoláló jogászok is most kapják az abszolutoriumot.

* **A mai kirándulás.** Tegnap számunkban közöltük, hogy a váradai jogász és ügyvédi kar nagy társas kirándulást rendez a fürdőbe. Tévedésből azonban a mai kelt helyett a tegnapi irtuk. Helyreigazítjuk a tudósítást azzal, hogy a kirándulás *ma délután lesz* és pedig a *Püspök-fürdőbe*.

* **Segély az erdőtisztek árváinak.** A földművelésügyi miniszter az állami erdő tisztek gyermekeinek segélyezésére minden esztendőben nagyobb összeget szokott utalványozni. A segélyeket mindig júliusban adományozzák s abban minden szegény sorsu erdőtisztnak a gyermeke részéről, fiu vagy leány, aki iskolai tanulmányait jó eredménnyel végzi. Az iránti folyamodványokat július 7-ig kell beadni.

* **Gutenberg Pál előadása.** Egy fél évvel ezelőtt a nagyváradi Kereskedelmi Csarnok nagytermében előkelő közönség hallgatta és élvezte azt a tanulságos előadást, a melyet Gutenberg Pál, a kézműipar országos egyesületi igazgatója tartott a kézműipar multjáról s különösen külföldön való térfoglalásáról. A nagyváradi kereskedelmi és iparkamara kezdeményezése illetve meghívása folytán ismét lesz alkalma közönségünknek ilyen élvezetes előadásban. Ugyanis Gutenberg Pál legközelebb, június hó 12-én a Csarnok dísztermében előadást fog tartani »A kézműipar jövője« czimen, mely mintegy folytatása lesz a tavalyi előadásnak. Az előadás délelőtt 11 órakor kezdődik.

* **Tolvaj segédjegyző.** Mint P.-Szent-Mártonból írják lapunknak: Heneberg Károly pecze-szent-mártoni körjegyzői irtok a június 1-jét megelőző éjjel főnöke magánpénztárát véssével felfeszíté s az abban talált 50—60 frt készpénzt, egy-két darab aranytárgyat, mely közt a körjegyző jeggyűrűje is szerepelt, — magához vevén, az éj leple alatt a szélrózsa valamely irányja felé kerekét oldott.

* **Mértékhitelítő hivatal Fekete-Erdőn.** A márcziusi megyegyűlésen Bihar megye szerződést kötött az Egyesült magyarhoni üveggyárak részvénytársasággal, hogy a feketeerdői üveggyárban folyadék mértékhitelítő hivatal állíttassék fel. A szerződést a miniszter jóváhagyta, azon kikötéssel, hogy mértékhitelítőül csak a gyártól teljesen független állású személy alkalmazható. Gyári alkalmazott semmi körülmények között sem lehet.

* **Miskolc Zsombor temetése.** Tegnap délután nagy részvét mellett temették el a biharmegyei közpórházból az öngyilkossá lett Miskolc Zsombor hült tetemeit. A ravatal a hátsó tágas udvarban volt felállítva. A végtisztességtételen ott láttuk a Berettyó és Sebes-Körözs visszszabályozó társulat összes tisztviselőit, Bihar megye törvényhatóságának számos tagját, a megyei tisztikart testületileg és nagyszámú előkelő közönséget. A diszes érczkoporsót a rokon kívül a temetkezési intézet testőrei és díszbe öltözött megye hajduk állták körül. Az ev. ref. egyházi énekkar két gyászadalt adott elő, majd Sullok István lelkész imát mondott, mely után a gyászmenet kivonult az olaszii temetőbe, hol a szerencsétlen véget ért férfit nyugalomra helyezték. A koszorú-köcsi zsufolóság telve volt szebbnél-szebb koszorúkkal.

* **Keresnek egy kártya-bandát.** A rendőrség most egy nagy kártya bandát keres,

amelyek tagjai abból énekel, hogy a szerencsétlen embereket, akik elég könnyelműen leülnek közéjük kártyázni, kifosztják. Tegnap éjjel is folyt a csendes macao az Erzsébet kávéházban, amelynek a tulajdonosa Fai Józsefné. A játék eleinte nagyon csendesen ment, mert nem volt köztük idegen. Egyszer aztán éjjel után betért oda egy Spirák Bernát nevű ószeres, akit azután rávettek a kártyázásra. Spiráknak eleintén igen jól ment a kártya s az egész társaság pénzét összeszedte, azonban rajta is bebizonyodott az a közmondás, hogy »az első nyereség, utolsó veszteség«, mert egyszer csak megfordult a játék és a könnyelmű ember minden pénzét — 30 frtját — elvesztette. Azonban még ezzel nem elégedtek meg, hanem folytatták a játékot s elnyerték Spiráknak az aranyóráját, arany óralánczát és két arany gyűrűjét. A kifosztott ember azután ma feljelentést tett a rendőrségen a banda tagjai ellen, azonban tegnap még nem tudták ezeket kipuhatolni. A nyomozást különben folytatják. Ezen ügyből tanulhatna a rendőrség s a kávéházakat jobban ellenőrizhetné, mert alig van nap, hogy hasonló eset elő ne fordulna, hanem a káros rendszerint restelli a dolgot feljelenteni.

* **Szenzációzó letartóztatás.** Megirtuk tegnapi számunkban azt, hogy a rendőrség letartóztatta Kiss Károly csavargót, akit egy bizonyos levél azzal vádol, hogy a feleségét elvette láb alól. A rendőrség ebben az ügyben tegnap folytatta a nyomozást s egy asszony özv. Gáll Andrásné ellen annyi sok gyanu merült fel, hogy a rendőrség letartóztatta. A letartóztatott nő kuruzsló, aki már mérgezésért egy izben le volt tartóztatva s nem lehetetlen, hogy ebben az ügyben is része van. Az exhumálást valószínűleg holnap eszközlik s akkor kiderül, mi igaz az egész dologból.

EGYESÜLETEK.

Elnökváltozás. A békésmegyei gazdasági egyesületben merült fel nemrég az indítvány az egyházi vagyon szekularizációjára vonatkozólag, a melyet azonban még tárgyalás előtt visszaszítottak. Ennek a következményeként Belső István az elnökségről lemondott. A megüresedett elnöki székre két jelölt körül csoportosultak a tagok; egy részük dr. Lukács György főispánt, a többség pedig Geiszt Gáspár birtokost, görbői bérliót akarta elnökké. Mint levelezőnk írja, dr. Lukács György békési főispán a jelöltségtől visszalépett s így egyhangulag Geiszt Gyulát választották meg az egyesület elnökévé.

A 48-as Népkör választmányi gyűlése. A nagyváradi 48-as Népkör választmányi tagjait tisztelettel felkérem, hogy f. hó 5-én, az az Vasárnap d. e. 11 órakor a körhelyiségében tartandó választmányi gyűlésen szíveskedjenek megjelenni. *Daday József*, kör elnök.

SZINHÁZ.

A varázsgyűrű.

(Operette 3 felvonásban, 5 képből, irták: D'Ennerdy és Burani, zenéjét szerelte: Planquette Róbert. Első előadása a nagyváradi színházban június 3.)

Hosszu üresség és sok kongó ház után végre színültig telt nézőteret láttunk tegnap este a Varázsgyűrű előadásán.

Itt adjuk a meséjét az ujdonságnak, a mely bizony sokkal gyöngébb, mint a gyönyörű zene.

Egy szegény, de babonás nemes ifju Georges de Lagarde (Margó Z.) egyik nőrokonát Renés de Chavannest (Székely Irén) a vihar egy alkalommal a kastélyba kergeti. A fiatalok egymásélnének, ha az ifju nem állna oly tanácstalanul és minden biztos kilátás nélkül a jövőre nézve.

A leány rábeszéli, hogy menjenek Versailles-be, ahol az udvarnál egy kis szerencsével viheti valamire s ezt a szerencsét pedig

meghozza a varázsgyűrű, amit a leány kedvesének ad.

Ez a talizmán a királytól XV. Lajostól ered, aki azt Renée nagyanyjának — első és igazi szerelme tárgyának — ajándékozta s így szállt ez az unokára. A következő képből tényleg ott látjuk őket az udvarnál, ahová velük jött Michelette parasztleány (Perényi M.) és szíve választotta egy jószágos parasztfiu Nicolas (Kassay). A király egyszerre kezd udvarolni Renének meg a tüzzől pattant falusi lányának, aki amugy Isten igazában vagdossa az előtte ismeretlen fenség arczához a vaskos falusi szeretetreméltóságokat.

Denique a varázsgyűrű hatni kezd, Georges-ből hadnagy majd ezredes lesz s a szokásos operettszerű kitérések után magához csatolhatja Renéjét. Ugyancsak Nicolas is megkapja az ő kis fruskáját.

Hanem az előadás a maga egészében bizony nem felelt meg annak a nagy fokú érdeklődésnek és várakozásnak, a mit Nagyváradon hétköznap telt ház fejez ki.

Soha még bájosabb és gyönyörűbb zenéjű operettet el nem ejtett oly csúnyán — zeneileg — mint *Planquette* örökszép Varázsgyűrűjét tegnap.

Perényi Margit-é az egyedüli érdem, hogy mégis meg tudta tartani ennek az előadásnak azt a színvonalát, a mit bizony egy drámai erőkből gyöngé társulatnál, ily nagy személyzet, ily fényes mellék minden egyéb mellett joggal elvárhatnánk.

De hogyan is lehet egy ilyen csupa zene és csupa nehéz énekszámából álló nagy operettbe s hozzá még ujdonságba, ily általános készületlenséggel beleugrani?

Mindent értünk, csak éppen ezt nem.

Hogy *Székely Irén* indispozícióval küzdött, azt elismerjük, sokkal jobb primadonnának tartottuk azonban, semhogy szokatlanul ne hatott volna nála az, hogy három énekszámát tökéletesen elejtette.

Margó Zelma pedig szintén gyöngének bizonyult. Hiába, kicsi a hangja ilyen erős muzsikához. Pedig a zenekar nem tulzott, sőt nagyon is tapintatosan viselkedett. Ur Isten, mi lett volna a *Székely Margó*-féle kettősökből, mikor a két énekesnő átveszi egymás hangját s tökéletesen elveszti a zenei vonalat — ha nincs ott a zenekar, a mely fortissimojával azt az óriási giksztet úgy, ahogy eltakarja.

Igy azután, a mit *Renée* és *De la Garde Georges*-nél vártunk, bizony-bizony lemaradt.

A karénekek hasonlóan a kellő betanítás híjáról tettek több izben erősen kirívó tanúságot. A járatlanság, a bizonytalanság és a kétségbeesett hangkeresés nagyon rossz véghatást csináltak.

Igy jutunk aztán odáig, hogy *Perényi Margit*ot (Michelette) kell minden áron megdicsérnünk, mert énekszámait, játéka valósággal kimagaslottak a többi szereplők fölött. Így kapott azután nyílt színen több izben tapsot, ujrátették meg azután minden dolgát és ennek köszönheti *Kassai* (Nicolas) is, hogy sikeres estéje volt, mert partneréhez méltó igyekezett lenni, s vele harmonikus összjátékot csinálni. Csak ne kiabált volna a kettősökből úgy. Szükségtelen ám a konkurrenzia.

Igy azután eljutván addig, hogy a remek zenéjű operett szereplőiről csak annyit mondhatunk; hozzátesszük még, hogy legalább a játék kárpótolt némileg.

Vendrei (XV-ik Lajos) alakítása kitűnő volt, a mily diskret, épp oly finom izlésű művész is volt minden izében. Ugyanígy *Leóvey* (de Chavannai) is és főként *Nyárai* (Valpincor.) Hanem melegen ajánljuk neki, hogy szerepét tanulja meg és ne csináljon még így, az utolsó felvonásbeli jelenethez hasonló dol-

got, mikor halotti csendben hallgattuk a sugónak nekiszóló kiabálását. Hanem a gavotta bizony gyöngén sikerült, mert mindössze Székely és Margó táncoltak gavotte-ot, a többi három pár pedig valami egyebet.

A diszletek szokatlanul fényesek, a felvonások rémesek, a rendezés pedig rutinos kézre valló volt. A zenekar kitűnően dolgozott; egyáltalán úgy látszik, hogy erre fektették a fősulyt.

Színházi hírek. Holnap, vasárnap két előadás lesz és pedig délután 4 órakor fél helyárral »A két árva« népdrama 7 képben adatik, a főbb szerepekben Baróti I., Hatala Gy., Kissné K., Laczkó A., Bartos, Janovics, Pataki, Rózsahegy, Tompa és Szentgyörgyivel. Este fél 8 órakor »A varázsgyűrű« kerül színre rendezés helyárral és a szokott szereposztással.

Leszkay szintársulata Gyulán. Leszkay Andor szintársulatával, az aradi színiévad befejezte után, kisebb helyeken tart előadásokat. Gyulán június 1-én kezdte meg az elég jó szintársulat az idejny, mely itt egy hónapig fog tartani. A közönség élénken érdeklődik az előadások iránt. Leszkay Andor társulatával Gyuláról Kassára s onnét Egerbe megy.

MULATSÁG.

A kath. kör. mulatsága.

Ma kezdte meg a katolikus kör bálrendező bizottsága a meghívók expedálását. A meghívók igen elegáns kiállításuk és belépő jegyül szolgálnak, hogy a mulatság zárt jellege megóvassék. A kör mulatságait, ha nem ismerné is a város közönsége, maga a meghívón jegyzett 68 rendező neve is kezeskednék a kiváló sikerről. A meghívó különben így szól.

A nagyváradai katolikus kör 1898 június 15-én a Szt. László- (püspök) fő- és gyógytermében junialist rendez, melyre czimedet s családját tisztelettel meghívja a vigalmi bizottság. Belépési jegyül a meghívó szolgál. A mulatság 7 órakor veszi kezdetét. Visszatéréskor különvona tróli gondoskodva van.

Imrik Gusztáv elnök, Steltner János dr. alelnök, Diószegi Győző dr. alelnök, Gyenge Béla alelnök, ifj. Jelinek Ferenc háznagy, Schweiger Jenő jegyző, Kelemen Kálmán pénztárnok, ifj. Maróczy János ellenőr, Ács Sándor, Altnöder Béla, Adamik János, Akantisz Ödön, Bárdos Ödön, Belezny Antal, Beliczay Elek, Benkő Ernő, Boczok Elek, Bozóky Kálmán dr. Bölöny Andor, Cserey Béla, Csordás János, Debreczi Géza, Demetrovics Elek, Fábri István, Fehér Ödön, Fichitner Gyula, Ficzek Emil, Céher Lambert, Görög Miklós, Häuser Gyula, Ignat Sabin, Jelinek Géza, Juricskay Aurél, Kalmár Ilés, Kolb Géza, Küttel Károly, Lakatos Ferenc, Lojkó János, Lukács Imre, Medvigy Eugén, Medvigy Gábor, Medvigy István, Mészáros Aladár, Mikó Gyula dr. Moyzes Miklós, Nuszbec Sándor, Ó Dezső, Papp János, Papp László, Pfalez Kálmán, Podhraszky Rezső, Rezey Gusztáv, ifj. Rimánóczy Kálmán, Rózsa Ambrus, Schweiger Endre, Serly Jenő, Soltz Béla, Spiroch Lajos, Stocker József dr. Sziládky Imre, Szakalák József, ifj. Szokolay Tamás, Themreitner Gyula, Tóth Béla, Vidovits Gyula, Veverán György, Vitán Gábor, Wavrek Kálmán dr.

IRODALOM.

— A »Mese-Világ«. Immár 20-ik száma jelent meg ennek a közkeveltségnek örvendő gyermeklapnak. Változatos tartalom, az ötletes, ügyes mesék és gyönyörű versek váltakoznak az izlésesen kiállított füzetben. Szemmel látható, hogy a Mese-Világ hű kis olvasói őszinte öröme megtartja azt az előkelő színvonalat és azt az eléggé nem becsülhető irányt, amelyet első számában kijelölt. Hanem a »fővárosi levelek«-ből talán elég is volt már? Ez sehogy sem vág a Mese-Világ keretébe.

— Jókai a »Magyar Könyvtár«-ban. A Lampel-féle kiadó cég nagyfontosságú vállalata, mely máris diadalmasan küzd a német Reclam-füzeteknek Magyarországon való elterjedése ellen, nemcsak a közönséget bírta meghódítani, hanem az íróvilág köreiből is mindenütt őszinte rokonszenvvel és jóindulattal találkozik. Most maga a magyar írók fejedelme, Jókai Mór is a vállalat munkatársai közé állott, több igen nagy értékű munkáját engedve át a M. K.-nak. E munkák elseje most jelent meg; czíme: »Emlékezésed Rudolf trónörököséről és egyéb beszédek.«

Még mindenki emlékezhetik arra a remek szónoklatra, melylyel Jókai annak idején a m. t. Akadémia közgyűlésén a szerencsétlen királyi emlékének áldozott és a mely kétségkívül a legszebbek közé tartozik, a mik a koszorus író tollából folytak. Ez a beszéd arra van hivatva, hogy mint az emlékezésed mintaképet olvassák a magyar iskolákban. De az e füzetben foglalt többi beszédek is rendkívül becsesek: Jósikáról a Kisfaludi-társaságban tartott emlékezésed, a Kossuth temetésén mondott gyászbeszéd s az idei márcziusi ünnepeken elmondott két szónoklat. Ezek vannak összegyűjtve a »M. K.« 46. füzetében, mely ismét becsületére válik a könyvtár szerkesztőjének és kiadóinak. Jókai füzete mellé Petőfi Sándor prózai munkáinak egy füzete sorakozik.

A nagy költőnek kevésbé ismert elbeszélései és legszebb hírlapi cikkei vannak egybegyűjtve e füzetben, mely méltán sorakozik a vállalatban már korábban megjelent Petőfi-féle utirajzokhoz. A magyar irodalmat még egy név képviseli a most megjelent sorozatban: Kozma Andoré, a népszerű szatirikus, a ki egy csomó »Vig Elbeszélés«-sel gazdagította a vállalatot. A külföldi irodalmi termékei közül Poe-nak világhírű Rejtelmes történetei-ből kapunk kettőt, Tolnai Vilmos fordításában, aztán pedig Schiller egyik legszebb drámáját, a Messinai menyasszonyt, melyet iskoláinkban sokat olvasnak és melyet most a nemzeti színház számára Várad Antal fordított magyarra. Mind e füzetek 15 kr.-jával egyenként is kaphatók minden könyvkereskedésben.

— A Katolikus Hitvédelmi Folyóirat májusi száma T. Pelikán Krizsó és Keményfy K. Dániel szerkesztésébe a következő tartalommal jelent meg: Idegenből — nekünk. A katolikus pap-ság teendői a szocializmus tulknápaival szemben, német de életrevaló minta után. Irta: T. Pelikán Krizsó. Egy korszerű kérdés pártatlan méltatása (folyt.) Irta: Fülöpp István. Korrektura. Dr. Kiss János egyetemi tanár megjegyze ifju Sámbar észrevételei. Megtértek Csarnoka. Stensen Miklós. Krónikás. Szt. István társulati Igazgató választás. Schlauch biboros megnyitója. — A költségvetés a parlamentben és a szocializmus. — Wlassics a párbérről. — Trotlik. — Mohamedán házasság. — Ima a hazáért. — A felekezetenküliség áldásai. — A habozó Fabinyi a parlamentben. — Mezei Mór mezei beszéde. — Zsidó arczatlanság Bécsben. — Heczkáplán. — Megalakult az Országos Pázmány-Egyesület: Irja ifju Sámbar. Protestáns Szemle. (A protestánsok kongruája. — Protestánsok nyilatkozatai a kormány kongrua javaslatról). Irta: Esztergomi. Irodalom: Gaál Mózes; Nemzetünk nagy költői: Tompa Mihály. Petőfi Sándor, Arany János. Füzetes vállalat. Ismerteti: T. Pelikán Krizsó. — Dr. Walter Gyula: Szó-beszéd nélkül. Ismerteti: Onokrotalusz. Könyvespölez. Vegyesek. Bolanden Konrad: Kulturképek. Egy ivkath. regény.

Igazságszolgáltatás.

Elítelt rendőr-főkapitány.

— Saját tudósítónktól. —

Székesfehérvár, május 3.

A székesfehérvári törvényszék most tárgyalta Seidel Lajos volt rendőr főkapitánynak a bűnyüget.

Ez a bűnyüget nagyon hasonlít a Szakáll Pál bűnyügethez. A volt rendőr-kapitány is éveken keresztül tüzte a visszaéléseket s úgy látszik, hogy ott is a legnagyobb hiba az volt, hogy nem gyakorolta a szükséges figyelmet kellőleg.

A székesfehérvári rendőr-főkapitány ellen a mult esztendőben indult meg a bűnyüget, amit fegyelmi vizsgálat előzött meg. A fegyelmi vizsgálatnak az adatai annyira kompromitálóak voltak, hogy a törvényszék Seidel hivatalos sikkasztásért, megvesztegetésért, csalásért és hivatalos hatalommal való visszaélésért vád alá is helyezte.

A törvényszék most foglalkozott ezzel az ügygyel s a vádlottat bűnyügetnek mondta ki s ezért elítélte két havi börtönre. A végtárgyaláson a vádlott egészen nyugodt volt s mindenáron beakarta bizonyítani ártatlanságát, s mikor vádbeszédét mondta, mindig ártatlanságára hivatkozott.

Magáról a végtárgyalásról a következőket közli tudósítónk:

A törvényszék két nap óta tárgyalja Seidel Lajos rendőr-főkapitány bűnyüget, akinek az esete annak idején mindenütt nagy feltűnést keltett, mert a rendőr-kapitány a legelőkelőbb körökben forgott s a társaságoknak legkedveltebb tagja volt.

Azóta minden megváltozott. A tanuk, akiknek nagyrésze a vádlott, barátja volt, most minden szánakozás nélkül vádolják a szerencsétlen embert, akinek legnagyobb bűne az, hogy hanyag volt.

A törvényszéki végtárgyaláson dr. Mader Ferencz kir. táblai bíró elnökölt, szavazóbírák voltak Scherecz Kamill és Madarassy István, közzvádó Ujházy Sándor, a vádlott pedig személyesen védekezett.

Seidel Lajos a vádlott előadja a végtárgyaláson, tizennyolc évig volt a város szolgálatában s ez idő alatt soha sem csinált semmit sem amiért büntetni lehet. Ezzel szemben a tanuk mindannyian ellene vallanak. Másfél napig tartott a bizonyítási eljárás, aminek végén a vádlott megható védbeszédet tartott maga mellett. Beszédközben gyakran elérzékenyedett s több helyen könnyezve bizonyította ártatlanságát. Az egész dolgot személyes hajszának tulajdonítja, s kéri teljes felmentését.

A törvényszék elnöke a törvényszék ítéletét tegnap délután 5 órakor hirdette ki a vádlott előtt nagyszámu hallgatóság jelenlétében. Az ítélet értelmében a kir. törvényszék Seidel Lajos volt rendőrfőkapitányt Szücs József és Grünwald Károlyné, Seps János és Szabó Sándorné terhére elkövetett büntető törvény 355. §-ába ütköző s a 356. §. szerint minősülő hivatali sikkasztás büntetésében nemkülönben Lechman Lucziánné ügyében a büntető törvény 379. §-ába ütköző s a 381. §. szerint minősülő csalás büntetésében bűnyügetnek mondja ki és a 91. §. alkalmazásával 7 havi börtönre s 50 frt pénzbírságra s büntetésének kiállításától számítandó 3 évi hivatalvesztésre és politikai jogainak felfüggesztésére ítéli.

Mader Ferencz dr. elnök azután az ítélet indoklását mondja el.

Az ítélet ellen úgy az ügyész mint a vádlott felebbeztek.

Fegyelmi vizsgálat a közkórház személyzete ellen. A multkoriban megemlékeztünk arról, hogy a kir. Curia Müller Salamont, aki egy szolgájának a karját eltörte, egy havi fogházra ítélte. A törvényszék a vádlott előtt tegnap hirdette ki ezt az ítéletet. A kir. Curia egyszersmint elrendelte, hogy az összes bűnyügeti iratokat tegyék át a megyéhez, mivel az iratokból kitűnt, hogy a közkórház személyzete nem tett jelentést a rendőrségnek az esetről, noha a szerencsétlen hetest ott ápolták s az ügy majdnem feledésbe ment. Az iratokat ennek következtében áttették tegnap a megyéhez, ahol majd megállapítják, hogy kit terhel a felelősség ezért a mulasztásért.

SPORT.

Biciklisták kirándulása. A debreczeni kerékpáros egyesület által f. hó 5-én B.-Ujfalu és Debreczen közt rendezendő országúti verseny alkalmából a nagyvárad kerékpár egyesület f. hó 5-én vasárnap kirándulást rendez B.-Ujfaluba (39 kmtr.) és Debreczenbe (76 kmtr.) Mindkét csapat d. e. 10 órakor indul a Sporttérről. A kirándulásban résztvenni szándékozők fölkértenek, hogy egyesületi egyenruhában sziveskedjenek megjelenni. *Ifj. Rimánóczy Kálmán*, I. menet-parancsnok.

REGÉNY-CSARNOK.

ELŐRE!

Neidegg után fordította: Tátraházi R. P.

Ritkán történt, hogy a báró ellentmondott feleségének, ilyenkor aztán ez rendesen megadta magát; így történt a jelen esetben is, mikor józan esze is megsughatta neki, hogy férjének igaza van.

— Talán kedvezőbben ítélj majd fölötte, ha megmondom, hogy Waldheimnak mindenki a legszebb jövőt jósolja. Ki tudja — tevé félig tréfálva hozzá — nem örül-e még fiaink közül az egyik vagy a másik, ha majd pártfogását élvezheti?

— Lehetséges volt a száraz felelet. Menyire változnak az idők. Ki gondolta volna, hogy azon egyszerű tanító fia még azon helyzetbe jut, hogy gyermekeinken segítsen.

Irén, ki eddig hallgatott és hol az apjára, hol az anyjára nézett, nem tudta tovább visszatartani kíváncsiságát:

— Talányokban beszéltek, — szölt, — kicsoda az a Waldheim? Kik a rokonok, kikről én mitsem tudok?

— Gyermekekem, ez régi história, jobb lett volna azt nem bolygatni, — válaszolt az anya ingerülten.

— Ha így is áll a dolog, — szölt mosolyogva Irén, minthogy családi dolgok, talán jogom van azokat tudni. Ohkérlek atyám! beszéld el le nekem ezeket.

— Szívesen kedves gyermekekem A Péterdorff egyik ág kiháló félben volt, utolsó farsangja teljesen elzúllott. A legközségesebb módon eltékozolta egész vagyonát, adósságot adósságra csinált, hitelezői minden oldalról szorongatták, végre összes birtoka nem volt elegendő adósságai fedezésére. Így tönkrement állapotban hánykolódott a világban, bejárta az egész külföldöt gyönyörű, szép leányát magával vitte és csak a jó Isten tudja, miféle nyomornak tette volna ki, ha Alsó-Ausztriában egy öreges tanító belé nem szeret és inkább meg — mint elveszi. Ezen tanító tehát atyja azon Waldheimnak, kit tegnap tanultam ismerni.

— Szegény nagynénem — szölt Irén sajnálkozva — él még?

— Már nem, fia mondta nekem, hogy egy körülbelül husz évvel ezelőtt meghalt.

— De hát akkor ily szomorú viszonyok közt a balházasság mégis csak mentőhorgonya volt szegénynek? — kérdé ismét Irén.

— Hogy beszélhetsz ily ostobát, — utasítá rendre anyja.

— Egy Péterdorff leánynak valamely előkelő nőizárda lett volna az igazi mentő helye.

— Ki tudja mi lett volna, szölt a báró. De hát akár hogy van a dolog, családunk még akkor szakított Waldheimné atyjával, még mielőtt e házasság megtörtént volna. Aztán pedig nem volt semmi ok a közeledésre annál is inkább, mert akkorában az ilyen házasságok felett sokkal szigorubbant ítétek, mint ma. Végre pedig nálunk az atyát és leányt teljesen elfelejtették. Csak tegnap, mikor őt megláttam, azt a büszke megjelenést — van valami benne a Pétersdorffiakéból — mikor a nevét hallottam, akkor jutott megint eszembe az egész és akkor kerestem az ismeretséget.

— A mi, mint már mondtam is, teljesen felesleges volt, — szölt rosszalva a báróné — de hát, hogy viselte magát, bizonyára végtele-

leül hízelt neki a te tulságos előzékenységed?

— Sőt ellenkezleg — nevetett a báró — eleinte ugyancsak hideg és kimért volt, még végre olvadozott egy kicsit a jég és úgy mint jó barátok váltunk meg.

(Folyt. köv.)

TAVIRATOK.

Vilmos császár utazása.

Budapest, június 3. (Saj. tud. táv.)
Berlinből sürgönyzik: Vilmos császár Marienburgba utazott.

A helyzet Franciaországban.

Budapest, június 3. (Saj. tud. táv.)
A mérsékelt és a konzervatív lapok örömeiket fejezik ki a felett, hogy Deschanelt a kamara elnökévé választották meg és azt remélik, hogy a nyolcz nap mulva tartandó végleges választáson még nagyobb lesz a többsége. A radikális lapok úgy vélekednek, hogy a helyzetből nem lesz lehetséges kibontakozni és a kamara feloszlatásának szükségét fogja maga után vonni, ha a kamara nem fog rövid idő alatt világos és határozott magatartást tanusítani.

Vasúti szerencsétlenség.

Budapest, június 3. (Saját tud. táv.)
A lancashire-yorkshirei vasut két kéjvontata tegnap Preston mellett a ley-landi állomáson összeütközött. Három ember életét vesztette, huszan pedig megsebesültek.

Óriási tüzvész Pesavurban.

Budapest, június 3. (Saj. tud. táv.)
Pesavurban május hó 31-én tűz ütött ki, amely 24 óra hosszat tartott és 4000 házat pusztított el. A kárt 40 millió rupiára becsülik.

Török ügyek.

Konstantinápoly, jun. 3. (Saját tud. táv.)
Az orosz nagykövetség felhívja a porta figyelmét a Konstantinápolyban uralkodó rendetlen közbiztonsági állapotokra és a rendőrségnek az utóbbi időben nagy számban ideérkező kurdok, lázok és cserkeszek irányában tanusított hanyagságára és a hatóságok részéről ezekkel szemben nyilvánult előzékenységre. A szultán 19 örményt, köztük 4 papot, a kik a drinápolyi pörben mint vádlottak szerepeltek, szabadlábra helyeztetett.

KÖZGAZDASÁG.

A spanyol beviteli gabona-vám megszüntetése. A spanyol-amerikai háboru kezdetén az Egyesült-Államok rögtön megtartották az amerikai gabona kivitelét s megszüntette a beviteli vámoikat. Spanyolország most hasonló intézkedést tett, melyre nézve a nagyvárad kereskedelmi és iparkamara a következő értesítést teszi közzé: A kereskedelmügyi m. kir. miniszteriatól vett értesülés folytán van szerencsénk az érdekeltek tudomására adni, hogy Spanyolországban f. évi május hó 7-től kezdődőleg a buza, árpa, rozs, tengeri, rizs és egyéb gabonaneműeknek, továbbá mindennemű lisztnek is a burgonyának beviteli váma megszüntetett és ezen cikkeknek Spanyolországból való kivitele eltiltatott. Nagyvárad, 1898 június 2. A nagyvárad kereskedelmi és iparkamara: Janky József, elnök. Dr. Sarkadi Lajos titkár.

Újabb veszedelem. Többször volt már szó arról a pusztító paizstetűről, a mely az amerikai gyümölcsösökben óriási pusztítást vitt és visz véghez s ami a gyümölcsfának éppen olyan ellensége, mint a szőlőnek a filloxera. A hirhedt gyümölcsfapusztító az európai államokban még eddig nem tudta befészkelni magát. Itt-ott azonban már előfordult, ha mindjárt csak azokon a gyümölcsökön is, amiket Amerikából szállítottak. Németországban egy ilyen gyümölcs-küldeménynél hivatalosan konstatálták, hogy paizstetűs, de gyümölcsösökben még nem akadtak rá. Most azonban úgy látszik, itt a veszedelem és pedig Magyarországon. ahova a kolera is első kézből szokott érkezni. Ugy áll ugyanis a dolog, hogy Odescalchi Livio herceg szolcsányi gyümölcsösében arra jöttek rá, hogy a San Jose gyümölcsfa paizstetű megkezdte rombolását. Hogy csakugyan a veszedelmes gyümölcsfa pusztítóval van-e dolgunk Nyitra megyében, még nem egészen bizonyos, mert a miniszterium szakértői csak most kezdték meg a vizsgálatot, alapján ama jelentésnek, amit a herceg beadott.

Gyümölcsárusítás az utcán kosarakban.
A gyümölcsnek kosarakkal való utcai árusítására ismét ad ki engedélyeket a budapesti vásárcsarnok igazgatósága. Az ilyen engedély elnyerésére a következő föltételekhez van költe:

1. Gyümölcsrel és déli gyümölcsrel csak 16 éven fölül levő nők házalhatnak.
  2. Engedély a vásárcsarnok igazgatósága ad s ezt az illető házaló mindig magával hordja, hogy az ellenőrzéskor felmutathassa.
  3. Az engedély-díj 2 frt, a mit egyszerre kell lefizetni
  4. Az engedély egyelőre csak 1898. évi október hónap végéig tart.
  5. Az utcákon tartósan helyet foglalva árusítani nem szabad.
  6. Tiszta kézikosár és tiszta vászon takaró használandó; az ezzel ellenkező fölszerelésű házalótól az engedélyt megvonják.
  7. A házalók a gyümölcsöt a központi vásárcsarnokban tartoznak bevásárolni: ha pedig a vidéki árusok a gyümölcsöt magukkal hozzák, azt a közs. vásárcsarnokban kötelesek berakni s onnan széthordani.
- Az engedélyeket minden hétfőn és kedden délelőtt 8—10 óra közt adják ki a vásárcsarnok igazgatóságának, a Fővárméltár 6. sz. I. em. irodában.

A cukorrépa egyeztetéséről.

Az alább leirt kísérletek által kitünik a répának különböző időben eszközölt egyeztetésének a répatermesre gyakorolt hatása. E kísérletek egy és ugyanazon talajon egyforma szuperfoszfáttal való trágyázás mellett és ugyanazon maggal eszközöltettek. Minden egyes egyeztetés után eső esett s az egyeztetést mindig egy és ugyanazon egyén végezte.

Minden parcellán teljes számban kelteki a magvak s aratáskor pusztá szemmel vizsgálódva, nem látszott a számbavehető különbség az egyes parcellákon.

Azon területen, melyen a répa legelőször egyeztetett, t. i. már akkor, mielőtt még az első levélpár kifakadt volna, 98 métermázsával nagyobb hozamot adott hektáronként, mint az a terület, melyen a répa később csak az ötödik és hatodik levélke fellépte után egyeztetett, s előbbi parcella a többiekkel szemben is legnagyobb hozamot adott.

Mindannak daczára nem lehet a répának ilyen korán való egyeztetését ajánlani, mert akkor a növények még igen gyengék és sokféle betegségek és rovarokozta pusztításnak ki vannak téve. Ellenben ha a répának két jól kifejlett levele van s ha a plánta különben egészséges, akkor az minden aggodalom nélkül bátran egyeztethető. Ezen stádiumnak két próbája a legkésőbbi egyeztetés próbájával szemben 87—88 illetve 79 métermázsa különbséget mutattak hektáronként.

Ezen kísérletekből kiderült, hogy a répa egyeztetése a legfontosabb munkák egyike s első sorban főleg arra kell ügyelni, hogy a munkálathoz lehetőleg korán fogjunk hozzá, mert minden heti, sőt minden napi késedelem kiszámíthatatlan veszteséget okoz.

Reich Jenő s Társa

Tőzsde jelentése.

— A »Tiszántúl« eredeti távirata. —

Gabonatőzsde.

Készáru buzában az irányzat gyenge volt.

Határírók.

Budapest, június 3.

Buza őszre	—	—	—	—	9.82
Buza tavaszra	—	—	—	—	11.75
Tengeri	—	—	—	—	5.09
Rozs őszre	—	—	—	—	7.22
Zab őszre	—	—	—	—	5.62

Értéktőzsde.

Az irányzat szilárd.

Budapest, június 3.

Déli vasút	—	—	—	—	78.—
Rimamurányi	—	—	—	—	254.3/4
Magyar jelzálog	—	—	—	—	254.1/4
Magyar leszámítoló	—	—	—	—	263.—
Iparbank	—	—	—	—	107.—
Budapest közuti	—	—	—	—	394.3/4
Kereskedelmi bank	—	—	—	—	104.3/4
Salgótarjáni	—	—	—	—	635.—
Waggon-kölcsön	—	—	—	—	244.—
Villamos vasút	—	—	—	—	272.1/2

Bécs június 3.

Az irányzat szilárd

Osztr. hitel	—	—	—	—	359.—
Magyar hitel	—	—	—	—	401.—
Allamvasút	—	—	—	—	362.1/2
Birodalmi márka	—	—	—	—	58.90

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1898. június 3-án.

Magyar aranyáradék 4%	—	—	—	—	121.—
Magyar koronajáradék	—	—	—	—	99.—
Magyar vasúti kölcsön aranyban 4 1/2%	—	—	—	—	119.—
Magyar vasúti kölcsön ezüstben 2 1/2%	—	—	—	—	100.25
Magyar keleti vasúti államkölcsön 4 1/2%	—	—	—	—	120.—
Magyar földművelésügyi kölcsön 4%	—	—	—	—	97.50
Italián évi jegy 3% & Bécsi kötvény	—	—	—	—	100.75
1. orvosi-szálló felújításra kölcsön	—	—	—	—	97.75
Magyar nyelvtanulmányok kölcsön	—	—	—	—	157.50
Tiszasabonyi és szegedi országos kölcsön	—	—	—	—	139.25
Osztrák járadék papírban	—	—	—	—	101.75
Osztrák járadék ezüstben	—	—	—	—	101.75
Osztrák járadék aranyban	—	—	—	—	121.—
Osztrák korona járadék	—	—	—	—	101.75
1860. Osztrák államsorsjegyek	—	—	—	—	142.50
Osztrák magyar bankrészvény	—	—	—	—	915.—
Magyar hitelbankrészvény	—	—	—	—	49.25
Osztrák élelmiszeri részvény	—	—	—	—	358.75
Páris vista	—	—	—	—	361.75
Német birodalmi márka	—	—	—	—	58.80
London vista	—	—	—	—	120.50
Páris vista	—	—	—	—	47.67
20 márkás arany	—	—	—	—	11.78

NAGYVÁRADAI SZINKÖR.

Evadberlet 30. szám. Kisberlet 29. szám
Páros. Páratlan.

Ma szombaton, 1898. június 4-én

a kolozsvári országos nemzeti színház személyzetével:

Másodszor:

A varázsgyűrű.

Operette 3 felvonásban.

Személyek:

XV-ik Lajos	—	—	—	—	Vendrey F.
De Chavannes marquis	—	—	—	—	Leövey Leo.
Renée, gyámleánya	—	—	—	—	Székely Irén.
Leocadie, társalkodónője	—	—	—	—	Lányi Edith.
De la Garde Georges	—	—	—	—	Margó Zelma.
Nicolas, tejtésztvére	—	—	—	—	Kassai K.
Michelette	—	—	—	—	Perényi Margit.
Valpincon, lovag	—	—	—	—	Nyárai Antal.
Royal d'Artois, ezredes	—	—	—	—	Váradi M.
La Popeliniere, élelmiszeri főbiztos	—	—	—	—	Bartos Gyula

Helyárok mint rendszeren.

Kezdete fél 8, vége 10 óra után.

Holnap, vasárnap, 1898. június 5-én:

Délután 4 órakor, fél helyárrakkal:

Két árva.

Népdráma 7 képben.

Este 7 órakor, rendes helyárrakkal:
bérletfolyamban:

Harmadszor:

A varázsgyűrű.

Operette 3 felvonásban.

SZERKESZTOI POSTA.

Előfizető. Helyben. Mondott ügyben szelnoki ismerősének, ki levélben fordult hozzánk, ugyancsak levélben válaszoltunk. — Miatár azonban mondott ismerősének pontos lakezímét nem tudjuk s így a hozzá intézett levelünk el is tévedhetett, ezennel értesítjük Önt is, hogy Ö Eminenciája a bibornok-püspök úr július hó 2-ig marad Nagyváradon. Au-

denciát rendes körülmények közt naponta délelőtt 11 órakor ad; ez audenciára előzetesen nem szükséges jelentkezni, csakis azon a napon, midőn az illető Ö Eminenciája által meghallgattatni óhajt. — Tessék a mondottakat szelnoki ismerősével tudatni. Üdvözlét.

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Neuschlosz Ödön és Marczel

nagyváradai m. kir. honvéd hadapród iskola építési vállalata.

Az itteni m. kir. honvéd hadapród iskola építési telepen, **ujjonnan épült** s több szobából álló ideiglenes **építési iroda** s **őrségi** kis épület **eladó.**

Bővebb **felvilágosítással** szolgál:

Haris Mór,

vállalati ügyvezető.

Kert-utca 111/b. sz.

Vizgyógyintézet megnyitás.

Helybeli fürdő-szállodám Körös-parti részében a legnagyobb **kényelemmel** el látott

vizgyógyintézetet

rendeztem be és azt **dr. Fisch Áron** orvos ur vezetése mellett f. évi **június hó 4-én megnyitom.**

Kiváló tisztelettel

Rimanóczy Kálmán.

Festészeti műterem.

A n. é. közönség szives figyelmébe!

Van szerencsénk a nagyérdemű közönséget azon körülményre felhívni, hogy a **Vámház-utca 122.** szám alatt

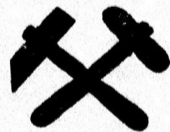
festészeti műtermet

rendeztünk be, hol is mindennemű **Kréta, Pastel** és **Olaj** festményekeket a **legjutányosabb** árban és a legmodernebb kivitelben eszközölünk.

tisztelettel

PERLROTH és BRAUN.

A magyar általános

kőszénbánya-részvénytársulat

Budapest, V., Erzsébet-tér 19.

A cséplési idény

alkalmából különös figyelmébe ajánlja a t. cz. gazdaközönségnek, valamint gőzmalmoknak, szeszgyáraknak, téglá- és mészegetőknek és egyéb iparvállalatoknak, **kazánfűtéshez** kiválóan alkalmas

akna-cséplési (koczká) és darabos-szenét

királdi és sajószentpéteri bányáiból, legjutányosabb áron, egész kocsis rakományokban, minden állomásra szállítva.

Ajánlattal és egyéb felvilágosítással készséggel szolgál a

„MAGYAR ÁLTALÁNOS KŐSZÉN-BÁNYA-RÉSZVÉNYTÁRSULAT”

BUDAPEST, V., Erzsébet-tér 19.

vagy annak képviselője:

HEVESI GYULA III **DEBRECZENBEN.**

Van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására juttatni, miszerint

186 6-0

A SZENT-LÁSZLÓ (Püspök) gyógyfürdő,

mely 33 R^o kénés hévforrásokkal és Artézi-kúttal bir, eddigi fürdő-árait tetemesen leszállítottam, m. p.

„László-fürdő“ 24 órára . . . 25 krajczár.
„Erzsébet-fürdő“ 24 órára . . . 35 krajczár.

továbbá a Közuti-vasuton váltott oda- és vissza-utazásra szóló **II. osztályu vasuti jegy az „István“ tükör-fürdőre szóló fürdő-jegyvel, fürdő-puhával együtt 1 fnt. **

Midőn még a n. é. közönség tudomására hozom, hogy a Püspök gyógyfürdő teljesen a mai kor kívánalmainak megfelelőleg, úgy a női, mint a férfi **osztálynál** ujonnan berendezett

massirozó kabinkkal van berendezve,

sétaterekkel, tekepályával, Lawn-Tennys-sel van ellátva. Naponta **KISS RÉKA** debreczeni első rangu **csigány-zene-kara** szórakoztatja a t. közönséget.

Ételekről, valamint tisztán kezelt **italokról,** ugyszintén a legpontosabb és legszolidabb kiszolgálásról szintén gondoskodtam.

A n. é. közönség szives látogatását kérve, maradtam

teljes tisztelettel

Czeglédy Sándor, fürdő-bérlő.